

Kadın Yöneticilere ?li?kin Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kadın Yöneticilere ?li?kin Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24140>

Özet

Kadın Yöneticilere Karşın Tutum Ölçeği, 2001 yılında Beydoğan tarafından Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde sunulan yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçeğin temel amacı, bireylerin yönetici pozisyonlarındaki kadınlara yönelik sahip oldukları tutumları bilimsel yöntemlerle ölçmek ve bu tutumların altında yatan psikososyal etmenleri incelemektir. Bu çalışmada özellikle, çelişkili cinsiyetçilik (ambivalent sexism) ve patriarki gibi yapıları, kadın yöneticilere dair tutumlar üzerindeki etkilerini araştırmaktadır. Ölçek, geliştirme aşamasında kapsamlı bir literatür taraması ve psikometrik analiz süreçlerinden geçirilmiştir.

Ölçek, Türkiye bağlamında toplumsal cinsiyet rollerinin ve liderlik algısının kesim noktasını anlamak için önemli bir araç sağlamaktadır. Geliştirme aşamasında olduğu belirtilen bu araç, örgütsel psikoloji ve toplumsal cinsiyet çalışmaları alanlarında kullanılan temel ölçüm araçlarından biri olma potansiyeli taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler

Kadın yönetici, tutum, toplumsal cinsiyet, liderlik, patriarki, önyargı, çelişkili cinsiyetçilik, örgütsel psikoloji.

Yazarlar

Beydoğan, B.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin profesyonel ortamlarda kadınların yönetici rollerini üstlenmesine karşı geliştirdikleri **kabul**, **direnç** veya **önyargı** düzeylerini nicel olarak belirlemektir. Ölçek, yalnızca tutumun genel düzeyini ölçmekle kalmaz, aynı zamanda bu tutumların kökeninde yatan daha derin yapıları, özellikle de toplumsal cinsiyet rollerine dair yerleşik inanç sistemlerini (patriarki ve cinsiyetçilik) ortaya çıkarmayı hedefler.

Araştırmacı, bu araç geliştirerek, Türkiye'deki iş gücü piyasasında ve örgütsel hiyerarşide kadınların ilerlemesini engelleyen veya kolaylaştıran psikolojik bariyerler hakkında ampirik kanıtlar sunmayı amaçlamıştır. Bu sayede, kurumlar ve politika yapıları için cinsiyet eşitliğini teşvik etmeye yönelik hedeflenen müdahaleler tasarlanabilir.

Yapı

Kadın Yöneticilere İlişkin Tutum Ölçeği, psikolojideki tutum yapısını ölçmek üzere tasarlanmıştır. Bu yapı, genellikle bilişsel (inançlar), duygusal (hissiyatlar) ve davranışsal (eylemler) bileşenleri içerir. Ölçek, kadınların liderlik yeteneklerine, karar alma süreçlerindeki etkinliklerine ve yönetim pozisyonlarındaki uygunluklarına dair yerleşmiş inançları sorgular.

Tezin başlığına göz önüne alındığında, ölçek muhtemelen kadın yöneticilere yönelik tutumları, düşmanca (hostile) ve iyicil (benevolent) cinsiyetçilik alt boyutlarıyla ilişkili olarak ele almaktadır. Bu, tutumun tek boyutlu değil, karmaşık ve çok boyutlu bir yapı olduğunu göstermektedir. Ölçek maddeleri, geleneksel cinsiyet rolleri ile modern liderlik beklentileri arasındaki gerilimi yakalamaya odaklanmıştır.

Geçerlik

Kaynak bilgide geçerlik çalmalarına dair özet bilgi sunulmamış olsa da, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilen ölçeklerin yüksek standartlarda geçerlik çalmalarından geçmesi beklenir. Bu çalmalar genellikle **yapı geçerli** (construct validity), **kapsam geçerli** (content validity) ve **ayrım/yakınsama geçerli** (discriminant/convergent validity) analizlerini içerir.

Ölçeğin yapı geçerli, muhtemelen faktör analizi (aşağıya bakınız) yoluyla belirlenmiştir. Kapsam geçerli için uzman görüşlerine başvurulmuş olması ve maddelerin kadın yöneticilere ilişkin tüm temel tutum boyutlarını temsil ettiğinin doğrulanmış olması gerekmektedir. Örneğin, ölçeğin kadın yöneticilere yönelik tutumları ölçerken, aynı zamanda cinsiyetçilik ve patriarki gibi ilişkili ancak farklı yapıları da öngörmesi beklenir.

Güvenirlilik

Kaynak bilgide güvenirlik değerleri belirtilmemiş olsa da, ölçeğin geliştirme süreci göz önüne alındığında, iç tutarlılık (internal consistency) analizlerinin yapıldığı varsayılmalıdır. Tipik olarak bu, Cronbach's Alpha (Cronbach's Alpha) katsayısı kullanılarak gerçekleştirilir. Başarılı bir ölçek geliştirme sürecinde, ölçeğin tümü ve muhtemel alt boyutları için Cronbach's Alpha değerinin 0.70 veya üzerinde olması beklenir.

Ayrıca, ölçeğin zamana karşı tutarlılığını ölçmek için test-tekrar test güvenirlik çalmaları da yapılmış olması muhtemeldir. Bu, aynı kişilerin farklı zamanlarda benzer sonuçlar almadığını kontrol ederek ölçeğin **istikrarlı** teyit eder.

Faktör Analizi

Geliştirme aşamasında olan bir ölçek için **Açımlayıcı Faktör Analizi** (Exploratory Factor Analysis - EFA) ve/veya **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (Confirmatory Factor Analysis - CFA) yapılması şarttır. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı boyutları (örneğin,

kadınların liderlik yeteneğine inanç, duygusal uygunsuzluk algısı, vb.) ampirik olarak da desteklenip desteklenmediğini gösterir.

Beydoğan'ın (2001) tezinin konusu (çelikili cinsiyetçilik ve patriarki etkileri) dikkate alındığında, faktör analizinin muhtemelen birden fazla alt boyut ortaya çıkardığı ve bu alt boyutların, kadın yöneticilere yönelik olumlu ve olumsuz tutumları ayrı ayrı temsil ettiği tahmin edilmektedir. Bu analizler, ölçeğin yapısal bütünlüğünü ve bilimsel sağlamlığını kanıtlayan temel adımlardır.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Yüksek ihtimalle Likert Tipi Derecelendirme (Örn: 1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yetkinler, özellikle çalınan profesyoneller veya üniversite öğrencileri (tezin örnekleme bağı olarak).

Age Group: 18 yaş ve üzeri

Population Details: Orijinal çalışma, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde yapıldığı için, ilk örneklem grubu büyük olasılıkla üniversite öğrencileri veya akademik/idari personeldir. Ölçeğin daha geniş popülasyonlarda genelleştirilebilirliği ek çalışmalar gerektirir.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale). Katılımcılar, kadınların yönetici pozisyonlarındaki rollerine dair ifadeleri ne kadar onayladıklarını belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Yönetim, cinsiyet eşitliği, örgütsel davranış, çelikili cinsiyetçilik, liderlik algısı, tutum ölçeği.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor (Tezin yapıldığı kurum: Orta Doğu Teknik University)

Correspondence Address: Orta Doğu Teknik University The Graduate School of Social Science, Ankara (2001)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ticari kullanım ve izin gereklilikleri için doğrudan yazar veya ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Test Yılı: 2001

Ücret: Akademik kullanım için genellikle ücretsizdir; ancak ticari veya kurumsal uygulamalar için yazarın izni gerekebilir.

Kaynaklar

Beydoğan, B. (2001). *Attitudes toward women in managerial positions: The effects of ambivalent sexism, patriarchy and gender differences on these attitudes* (Master's thesis). Orta Doğu Technical University The Graduate School of Social Science, Ankara.

Kadın Yöneticilere İlişkin Tutum Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin orijinal maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tamamına ulaşmak için Beydoğan (2001) tarafından yazılan yüksek lisans tezinin incelenmesi gerekmektedir.